

**Rechtspositie en veiligheid  
van jongeren in  
Paljas Plus Tender Jeugdzorg,  
locatie De Vliethoeve**

*Locatierapport*



## Samenvatting

---

De Inspectie Jeugdzorg voert haar stapsgewijs toezicht uit bij alle instellingen voor gesloten jeugdzorg, maar niet bij alle locaties van deze instellingen. Verder houdt de inspectie ook rekening met eerder toezicht dat bij een instelling is gedaan in verband met de toezichtlast.

De inspectie wil echter wel zicht krijgen of houden op deze locaties en weten hoe het is gesteld met de rechtspositie van de jongeren en de veiligheid binnen de locatie.

De inspectie vindt de rechtspositie zo belangrijk omdat de jongeren die in de gesloten jeugdzorg verblijven tegen hun wil in hun rechten kunnen worden beperkt. Omdat het gaat om jongeren die een risico kunnen vormen voor zichzelf en/of voor anderen is ook de veiligheid van groot belang.

Dit toezicht is uitgevoerd bij Paljas Plus Tender, locatie De Vliethoeve in Kortgene. De inspectie heeft Paljas Plus in 2009 al op een andere locatie onderzocht en beperkte daarom het toezicht op De Vliethoeve tot een onderzoek naar de praktijk op de meest basale indicatoren.

In dit rapport geeft de Inspectie Jeugdzorg antwoord op de vraag in hoeverre de onderzochte locatie de rechtspositie en de veiligheid van de jongeren in beleid en praktijk voldoende heeft geregeld.

De inspectie is van oordeel dat de instellingen voor gesloten jeugdzorg op operationeel niveau dienen te functioneren. 'Operationeel' wil zeggen dat de medewerkers in de locatie het beleid kennen en er in de praktijk naar handelen.

Het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg luidt dat Paljas Plus Tender, locatie De Vliethoeve de rechtspositie en de veiligheid van jongeren *onvoldoende* heeft geregeld. De locatie scoort vier van de 10 indicatoren 'operationeel' en voldoet daarmee onvoldoende aan de verwachtingen van de inspectie.

De inspectie constateert de volgende ernstige knelpunten:

- Bij Paljas Plus Tender, locatie De Vliethoeve worden jongeren voor straf en niet in het kader van hun behandeling gedurende lange tijd (een week) afgezonderd op hun kamer.
- Van maatwerk in de zin dat alleen die maatregelen in het hulpverleningsplan worden opgenomen die voor de behandeling van een jongere noodzakelijk zijn, is onvoldoende sprake.
- Het toepassen van de maatregelen brengt ook risico's met zich mee. Doordat er geen maatwerk is, is er een risico dat maatregelen worden toegepast bij jongeren bij wie de maatregel haaks staat op hun behandelplan. Bovendien staan er soms twee uitzendkrachten op de groep, die een verschillende training in het toepassen van maatregelen hebben gehad.
- Behalve dat de rechtspositie van jongeren bij Paljas Plus Tender, locatie De Vliethoeve onvoldoende is, is ook de mogelijkheid om een officiële klacht in te dienen niet goed geregeld.

- Wanneer er voor het eerst sprake is van verlof voert de behandelcoördinator eenmalig een risicotaxatie uit op basis van een risicotaxatie-instrument. Daarna gebeurt dat niet meer op die manier.

Het toezicht op de jongeren is wel voldoende geregeld en de jongeren voelen zich veilig.

De inspectie doet de volgende aanbevelingen:

- Zorg er binnen twee weken voor dat de interne correctieplaatsing niet langer wordt toegepast; zonder jongeren niet langer langdurig af als sanctiemaatregel en ontzeg hen geen onderwijs gedurende deze periode.
- Zorg er binnen twee weken voor dat niet langer twee inval-pedagogisch medewerkers tegelijk op een groep staan.
- Zorg er binnen 3 maanden voor dat alle tien de indicatoren operationeel zijn.

De Inspectie Jeugdzorg wil binnen twee weken een inhoudelijke reactie ontvangen op de eerste twee aanbevelingen. Verder wil de inspectie binnen een maand een plan van aanpak ontvangen waarin de instelling beschrijft hoe zij zorgt dat binnen 3 maanden alle indicatoren operationeel zijn.

Paljas Plus Tender heeft al voordat het rapport is vastgesteld de eerste twee aanbevelingen uitgevoerd. Ook heeft de instelling een plan van aanpak opgesteld om ervoor te zorgen dat alle indicatoren operationeel zijn binnen drie maanden. De inspectie heeft geoordeeld dat het plan van aanpak voldoende beantwoordt aan de verwachtingen van de inspectie.

## Inhoudsopgave

|   |    |
|---|----|
| Samenvatting .....  | 3  |
| Hoofdstuk 1 Inleiding .....   | 7  |
| Hoofdstuk 2 Rechtspositie en veiligheid jongeren in Paljas Plus Tender, locatie De Vliethoeve ..... | 9  |
| Hoofdstuk 3 Eindoordeel en aanbevelingen .....  | 15 |
| <br>  |    |
| Bijlage 1 Reactie van de instelling op het concept-rapport.....                                     | 17 |
| Bijlage 2 Beoordelingskader .....   | 19 |



## Hoofdstuk 1 Inleiding

---

De Inspectie Jeugdzorg voert haar stapsgewijs toezicht uit bij alle instellingen voor gesloten jeugdzorg, maar niet bij alle locaties van deze instellingen. Omdat sommige instellingen meerdere locaties hebben met een behoorlijke omvang, wil de inspectie wel zicht krijgen of houden op deze locaties en weten hoe het is gesteld met de rechtspositie van de jongeren en de veiligheid binnen de locatie.

De inspectie vindt de rechtspositie zo belangrijk, omdat de jongeren die in de gesloten jeugdzorg verblijven tegen hun wil in hun rechten kunnen worden beperkt. Omdat het gaat om jongeren die een risico kunnen vormen voor zichzelf en/of voor anderen is ook de veiligheid van groot belang.

Dit toezicht is uitgevoerd bij Paljas Plus Tender, locatie De Vliethoeve in Kortgene. De inspectie heeft Paljas Plus in 2009 al op een andere locatie onderzocht<sup>1</sup> en beperkte daarom het toezicht op De Vliethoeve tot een onderzoek naar de praktijk op de meest basale indicatoren. De instellingen BJ Brabant en Tender bieden samen op vier locaties gesloten jeugdzorg onder de naam Paljas Plus. De Paljas Plus locaties van BJ-Brabant zijn in Deurne en Grave, die van Tender in Oosterhout en Kortgene. Het beleid van Paljas Plus voor de gesloten jeugdzorg is in 2009 door de inspectie getoetst bij het onderzoek naar de rechtspositie van jongeren bij de locatie Paljas Plus BJ-Brabant in Deurne. Dit beleid heeft de inspectie als voldoende beoordeeld. Nadat de inspectie het toezicht bij De Vliethoeve heeft uitgevoerd, heeft de inspectie alsnog een beleidstoets gedaan om de bevindingen goed te plaatsen. Het beleid is opnieuw als voldoende beoordeeld.

De Vliethoeve te Kortgene biedt sinds 1 januari 2010 gesloten jeugdzorg voor jongens en meisjes. De capaciteit is 32 plaatsen, verdeeld over vier groepen. De groepen zijn gemengd. Op het moment van onderzoek had de Vliethoeve drie van de vier groepen in gebruik.

Het onderzoek is uitgevoerd op 16 februari 2011 door twee inspecteurs en bevatte de volgende onderdelen:

- rondleiding over de locatie;
- interview met jongeren;
- interview met pedagogisch medewerkers;
- analyse cliëntendossiers;
- interview met gedragswetenschapper en teamleiding.

De inspectie heeft de resultaten van het onderzoek teruggekoppeld aan de directie.

---

<sup>1</sup> December 2009, Inspectie Jeugdzorg, Instellingsrapport: De rechtspositie van jongeren in BJ Brabant Paljas Plus, Stap 1 van het stapsgewijs toezicht op basis van het Kwaliteitskader Gesloten Jeugdzorg.

In dit rapport geeft de Inspectie Jeugdzorg antwoord op de vraag in hoeverre de locatie de rechtspositie en de veiligheid van de jongeren in beleid en praktijk voldoende heeft geregeld. De inspectie is van oordeel dat de instellingen voor gesloten jeugdzorg op operationeel niveau dienen te functioneren. 'Operationeel' wil zeggen dat de medewerkers in de locatie het beleid kennen en er in de praktijk naar handelen.

De inspectie vraagt de instelling of het concept-rapport feitelijke onjuistheden bevat. Na verwerking van de feitelijke onjuistheden stelt de inspectie de rapportage vast. In het vastgestelde rapport neemt de inspectie de aanbevelingen aan de instelling / locatie op.

Nadat de inspectie de rapportage heeft vastgesteld, biedt zij deze aan aan de staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en aan de instelling en locatie zelf. De inspectie plaatst het vastgestelde rapport op haar website.

#### *Leeswijzer*

In *hoofdstuk 2* staan de oordelen van de Inspectie Jeugdzorg per indicator. Waar nodig is een oordeel toegelicht.

In *hoofdstuk 3* staan het eindoordeel van de Inspectie Jeugdzorg en de aanbevelingen aan de instelling en de locatie.

In *bijlage 1* staat hoe de instelling heeft gereageerd naar aanleiding van het conceptrapport.

In *bijlage 2* staat het beoordelingskader van het toezicht.



## Hoofdstuk 2 Rechtspositie en veiligheid jongeren in Paljas Plus Tender, locatie De Vliethoeve

Dit hoofdstuk is gewijd aan de bevindingen van het toezicht. Deze staan in een tabel met indicatoren. Daarna volgt een toelichting op het oordeel.

De scores per indicator zijn weergegeven in een driepuntsschaal. Deze scores houden in:

- afwezig: er is geen beleid of het aanwezige beleid is zo onvolledig, onduidelijk of inadequaat dat het beleid de medewerkers van de instelling geen informatie geeft die hen kan leiden;
- aanwezig: er is volledig, duidelijk en adequaat beleid, dat de medewerkers van de instelling voldoende informatie geeft die hen kan leiden;
- operationeel: het beleid is aanwezig én de medewerkers in de instelling kennen het beleid en handelen ernaar.

De inspectie verwacht voor elke indicator een score operationeel. In bijlage 2 staat per indicator een omschrijving van de score operationeel.

### Scores per indicator

| <b> criterium</b><br><b>De instelling heeft de rechtspositie en de veiligheid van jongeren voldoende geregeld</b> | Afwezig | Aanwezig | Operationeel |
|---|---------|----------|--------------|
| <b>Indicatoren</b>  |         |          |              |
| <i>Vrijheidsbeperkende maatregelen:</i>   |         |          |              |
| Welke vrijheidsbeperkende maatregelen mogen worden toegepast  |         | ✓        |              |
| Wanneer vrijheidsbeperkende maatregelen mogen worden toegepast  |         | ✓        |              |
| Wie vrijheidsbeperkende maatregelen mogen toepassen   |         |          | ✓            |
| Hoe medewerkers bij toepassing vrijheidsbeperkende maatregelen dienen te handelen                                 |         | ✓        |              |
| Instemming gedragswetenschapper bij toepassing vrijheidsbeperkende maatregelen                                    |         |          | ✓            |
| Toepassing vrijheidsbeperkende maatregelen specifiek per jongere  |         | ✓        |              |
| Toepassing vrijheidsbeperkende maatregelen door getrainde en geïnstrueerde medewerkers                            |         |          | ✓            |
| <i>Begeleiding en toezicht: inhoud en wanneer</i>   |         |          | ✓            |
| <i>Risicotaxatie verlof en buitenactiviteiten structureel mbv instrument</i>                                      |         | ✓        |              |
| <i>Toegang tot klachtregeling / vertrouwenspersoon</i>  |         | ✓        |              |

## Toelichting

### ***Vrijheidsbeperkende maatregelen***

Medewerkers en jongeren noemen de maatregelen die volgens de Wet op de Jeugdzorg in de gesloten jeugdzorg toegepast mogen worden. Alle maatregelen staan ook in de huisregels van Paljas Plus Tender die jongeren bij opname krijgen uitgereikt. Toch beoordeelt de inspectie deze indicator als niet operationeel. Dit komt omdat binnen Paljas Plus Tender, locatie De Vliethoeve gebruik wordt gemaakt van een langdurige vorm van afzonderen die als sanctiemaatregel wordt ingezet. Het gaat hier dus niet om een afzondering op grond van de overwegingen uit het hulpverleningsplan, maar om een sanctie naar aanleiding van het overtreeden van (huis)regels. Deze vorm van afzonderen wordt een interne correctieplaatsing genoemd. Als sanctie moet een jongere dan een week op zijn eigen kamer verblijven en mag hij alleen in de groepsruimte wanneer de andere jongeren daar niet zijn omdat zij een rustmoment hebben. Wanneer de sanctie is gegeven vanwege een incident op school, mag de jongere gedurende deze week ook niet naar school.

De inspectie is van oordeel dat de manier waarop Paljas Plus Tender, locatie De Vliethoeve de afzondering inzet als sanctie niet proportioneel is. De gesloten jeugdzorg is gericht op het behandelen en niet op het straffen van jongeren met een complexe problematiek.

Bij de start van de gesloten jeugdzorg kwamen de instellingen voor de vraag te staan: wanneer is het sturen van een jongere naar zijn kamer een pedagogische maatregel en wanneer moet het als maatregel worden opgenomen in het hulpverleningsplan van de jongere en als incident worden geregistreerd. Binnen de sector gesloten jeugdzorg is afgesproken dat de kamerplaatsing niet langer mag duren dan 1 uur, waarbij de deur niet op slot mag zijn.

### *Wanneer vrijheidsbeperkende maatregelen mogen worden toegepast*

Paljas Plus Tender maakt in haar beleid onderscheid tussen controle- en beperkende maatregelen. De controlerende maatregelen mogen altijd ingezet worden wanneer dat nodig is voor het handhaven van de regels en het bewaken van de veiligheid. Voor beperkende maatregelen geldt dat ze alleen toegepast mogen worden om het leerproces van de jongere te waarborgen. De eerste periode na opname geldt als observatieperiode en dan mogen alle maatregelen worden toegepast, als dat nodig is. Volgens de pedagogisch medewerkers duurt de observatieperiode twee weken. Uit de dossiers blijkt dat het veel langer dan twee weken kan duren voor een hulpverleningsplan en/of format vrijheidsbeperkende maatregelen klaar is. Dit heeft tot gevolg dat een nieuw aangekomen jongere in De Vliethoeve gedurende een onbepaalde periode (van enkele weken uitlopend tot meerdere maanden) met alle maatregelen geconfronteerd mag en kan worden. Om deze reden beoordeelt de inspectie deze indicator als niet operationeel.

### *Wie vrijheidsbeperkende maatregelen mogen toepassen*

Deze indicator beoordeelt de inspectie als operationeel. Volgens het beleid mogen pedagogisch medewerkers en beveiligingsmedewerkers maatregelen uitvoeren. In de praktijk zijn dat ook de medewerkers die de maatregelen toepassen. Beveiligers grijpen alleen in op aanwijzing van pedagogisch medewerkers.

### *Hoe medewerkers bij toepassing vrijheidsbeperkende maatregelen dienen te handelen*

Het beleid omvat protocollen en procedures waarin beschreven staat hoe de maatregelen moeten worden uitgevoerd. De protocollen staan regelmatig op de agenda van de teamvergadering. De behandelcoördinator bespreekt ieder incident na met de pedagogisch medewerker en teamleider. Inval-pedagogisch medewerkers passen de maatregel vastpakken en vasthouden niet allemaal toe op dezelfde wijze als de vaste pedagogisch medewerkers. In principe voert de vaste pedagogisch medewerker de regie over het inzetten van de maatregel om te zorgen dat volgens protocol gehandeld wordt en om te voorkomen dat jongeren of medewerkers beschadigd raken. Na toepassing van een maatregel legt de pedagogisch medewerker dit vast in Re-Act (maatregelen afzondering en vastpakken en vasthouden) of in het logboek in IJza (andere maatregelen). Uit interviews en dossieronderzoek bleek dat de teamleider het voorval met de jongere bespreekt. De behandelcoördinator bespreekt achteraf met de pedagogisch medewerker hoe ingrijpen mogelijk voorkomen had kunnen worden.

Het komt echter op locatie De Vliethoeve voor dat er twee invalkrachten op een groep samenwerken. Locatie De Vliethoeve werkt met invalkrachten van twee verschillende gespecialiseerde uitzendbureaus, die weliswaar getraind zijn maar niet dezelfde training hebben ontvangen. De inspectie is van oordeel dat een dergelijke situatie leidt tot een groter risico op beschadigingen en beoordeelt deze indicator als niet operationeel. Uit de interviews en dossieronderzoek is gebleken dat recent een ingrijpen van een inval-pedagogisch medewerker heeft geleid tot letsel bij een jongere.

### *Instemming gedragswetenschapper bij toepassing vrijheidsbeperkende maatregelen*

De inspectie beoordeelt deze indicator als operationeel. De behandelcoördinator bepaalt welke maatregelen van toepassing zijn in het format vrijheidsbeperkende maatregelen en maakt ook een kort individueel hulpverleningsplan met daarin een aantal werkdoelen. Pedagogisch medewerkers die maatregelen hebben toegepast, stellen de behandelcoördinator meestal achteraf op de hoogte via een e-mailbericht of via het registratiesysteem, die dan vaak al via de beveiliging weet dat er een incident is geweest. De behandelcoördinator stemt achteraf in met de maatregelen.

### *Toepassing vrijheidsbeperkende maatregelen specifiek per jongere*

Deze indicator beoordeelt de inspectie als niet operationeel, want de geïnterviewde jongeren weten niet dat in het hulpverleningsplan moet staan welke specifieke maatregelen op hen mogen worden toegepast. Zij zijn in de veronderstelling dat alle maatregelen op alle jongeren mogen worden toegepast. Ook op de leefgroep is behalve bij de mentor van een jongere geen informatie aanwezig over welke maatregelen bij welke jongeren mogen worden toegepast. Het format vrijheidsbeperkende maatregelen maakt geen deel uit van het hulpverleningsplan.

In de eerste periode, die zoals is aangegeven in de praktijk soms enkele maanden duurt, is het format vooral een werkdocument van de behandelcoördinator. Ook later blijft het een min of meer losstaand document dat bovendien niet altijd van een datum wordt voorzien en niet standaard deel uit maakt van het digitale dossier in IJza of het papieren dossier. Het maatwerk dat de behandelcoördinator in het format vrijheidsbeperkende maatregelen per jongere levert, is op de groepen dus niet of nauwelijks bekend en speelt daar geen rol.

Naast de kindspecifieke maatregelen die de behandelcoördinator vaststelt, past Paljas Plus Tender, locatie De Vliethoeve een aantal maatregelen standaard toe op alle jongeren, ongeacht hun problematiek. Zo worden alle jongeren na verlof gefouilleerd en krijgen ze een urinecontrole waarbij getest wordt op softdruggebruik.

#### *Toepassing vrijheidsbeperkende maatregelen door getrainde en geïnstrueerde medewerkers*

Alle pedagogisch medewerkers en beveiligingsmedewerkers hebben de D-TAC-training gehad. Invalkrachten van uitzendbureau Inzetbaar hebben dezelfde training doorlopen. Die van uitzendbureau Kroek zijn ook getraind, maar hebben een andere training gevolgd (DDG). Uit de interviews blijkt dat dit soms leidt tot verschil in aanpak. Omdat wel alle (inval-)medewerkers een training fysieke weerbaarheid hebben gevolgd en de protocollen en werkinstructies beschikbaar zijn voor alle medewerkers scoort deze indicator operationeel. De risico's die verschillende trainingen met zich meebrengen zijn hierboven bij een andere indicator al benoemd en beoordeeld.

De protocollen en werkinstructies zijn digitaal beschikbaar voor de medewerkers en worden regelmatig geagendeerd bij de teamvergadering. Invalkrachten, waarvan locatie De Vliethoeve in de afgelopen periode veelvuldig gebruik maakte, zijn niet bij de teamvergadering aanwezig. Ten tijde van het inspectieonderzoek zijn de vacatures voor de pedagogisch medewerkers zo goed als vervuld en is gestart met het werken met twee vaste invalkrachten.

#### **Begeleiding en toezicht**

De mate van toezicht op de jongere hangt af van de fase waarin de behandeling van de jongere is. In de eerste fase is de jongere altijd in het zicht van een pedagogisch medewerker. In fase twee kan de jongere oefenen op het terrein. In de derde tot en met de vijfde fase ook daarbuiten. Voor elke fase-overgang vindt er een afstemmingsgesprek plaats waarin de nieuwe werkdoelen en de opbouw van vrijheden worden vastgesteld.

Op de leefgroep is altijd minimaal één pedagogisch medewerker aanwezig. Ook tijdens de nacht. Daarnaast is er 24 uur per dag beveiliging aanwezig. Dit is een vaste groep ingehuurde medewerkers die de jongeren goed kennen. Op de deuren van de jongeren zit elektronische deurdetectie. Ze kunnen de deur van binnenuit zelf op slot doen. De geïnterviewde jongeren zeggen zich absoluut veilig te voelen op hun leefgroep.

### ***Risicotaxatie verlof***

De behandelcoördinator vult voor het toekennen van het eerste verlof eenmalig een Savry in en motiveert daarbij uitgebreid wat de gevonden risico's betekenen voor het verlof en wat nodig is om de risico's tijdens verlof te verkleinen. Hierna vult de gezinsbegeleider een verlofplan in. In afstemmingsgesprekken worden afspraken met betrekking tot vrijheden en verlof gemaakt. De behandelcoördinator tekent het verlofplan waarna het wordt opgeslagen in IJza. Wanneer een jongere naar een volgende fase van behandeling kan, worden de risicofactoren opnieuw bekeken. Van een gestructureerde risicotaxatie, zoals de eerste keer, is echter geen sprake. Er vinden geen risicotaxaties meer plaats door de behandelcoördinator wanneer een jongere eenmaal verlof is toegekend.

### ***Toegang tot de klachtregeling/vertrouwenspersoon***

De jongeren denken dat ze klachten moeten indienen bij de teamleider en ook de geïnterviewde pedagogisch medewerkers denken dat. Zij weten niet van het bestaan van de klachtencommissie of Raad voor de Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming. Volgens de geïnterviewde behandelcoördinatoren en leidinggevende leidt de secretaris van de klachtencommissie een klacht door naar de divisie manager van Tender voor een bemiddelingsgesprek. Maar rechtstreekse toegang zou volgens hen ook mogelijk zijn.

Jongeren krijgen bij opname schriftelijke informatie over de klachtenprocedure en de cliëntvertrouwenspersoon. De geïnterviewde jongeren weten dat ze bij de cliëntvertrouwenspersoon terecht kunnen. Deze komt eens per twee weken op de leefgroep en is daarnaast telefonisch bereikbaar.



## Hoofdstuk 3 Eindoordeel en aanbevelingen

---

In dit hoofdstuk oordeelt de Inspectie Jeugdzorg in hoeverre de locatie de rechtspositie en de veiligheid van jongeren voldoende heeft geregeld.

***Het eindoordeel van de inspectie luidt dat Paljas Plus Tender, locatie De Vliethoeve de rechtspositie en de veiligheid van jongeren onvoldoende heeft geregeld.***

De locatie scoort vier van de 10 indicatoren 'operationeel' en voldoet daarmee **onvoldoende** aan de verwachtingen van de inspectie.

Bij Paljas Plus Tender, locatie De Vliethoeve is de rechtspositie van jongeren onvoldoende gewaarborgd. De inspectie tilt hier zwaar aan omdat het bij de gesloten jeugdzorg gaat om jongeren die tegen hun wil in fundamentele mensenrechten kunnen worden beperkt. Maatregelen als vastpakken en vasthouden, afzonderen en onderzoek aan lichaam en kleding, mogen alleen onder voorwaarden worden toegepast en onder regie van een gedragswetenschapper die ervoor zorgt dat alleen die maatregelen worden toegepast die passen bij de behandeling die een jongere nodig heeft en dat jongeren niet onnodig in hun mensenrechten worden beperkt.

De inspectie constateert de volgende ernstige knelpunten:

- Bij Paljas Plus Tender, locatie De Vliethoeve worden jongeren voor straf en niet in het kader van hun behandeling gedurende lange tijd (een week) afgezonderd op hun kamer.
- Van maatwerk in de zin dat alleen die maatregelen in het hulpverleningsplan worden opgenomen die voor de behandeling van een jongere noodzakelijk zijn, is onvoldoende sprake. De jongeren weten niet beter dan dat alle maatregelen voor alle jongeren hetzelfde zijn. Informatie rond specifieke maatregelen per jongere is op de groepen niet beschikbaar voor de gehele groepsleiding. De gedragswetenschapper beoordeelt de toegepaste maatregelen vooral achteraf en heeft op die manier nauwelijks een regisserende rol. Dit klemt temeer omdat er op de groepen toch al geen sprake is van maatwerk.
- Het toepassen van de maatregelen brengt ook risico's met zich mee. Doordat er geen maatwerk is, is er een risico dat maatregelen worden toegepast bij jongeren bij wie de maatregel haaks staat op hun behandelplan. Bovendien staan er soms twee uitzendkrachten op de groep, die een verschillende training in het toepassen van maatregelen hebben gehad. Juist het zorgvuldig samenwerken tussen medewerkers is bij vastpakken en vasthouden en afzonderen van groot belang. Als dat niet correct en in afstemming gebeurt, is er een groot risico dat jongeren of medewerkers beschadigd worden.

- Behalve dat de rechtspositie van jongeren bij Paljas Plus Tender, locatie De Vliethoeve onvoldoende is, is ook de mogelijkheid om een officiële klacht in te dienen niet goed geregeld. De jongeren krijgen informatie op papier, maar desgevraagd weten de jongeren noch de pedagogisch medewerkers wat een klachtencommissie is. Doordat de klachtencommissie zelf een bemiddelingsgesprek met de divisie manager inlast voordat ze tot beoordeling overgaat, betekent dit bovendien nog een extra belemmering en staat dit een rechtstreekse toegang in de weg.
- Wanneer er voor het eerst sprake is van verlof voert de behandelcoördinator eenmalig een risicotaxatie uit op basis van een risicotaxatie-instrument. Daarna gebeurt dat niet meer op die manier. Door het ontbreken van een regelmatige systematische inschatting van de risico's kan niet voldoende worden voorzien of de verlofsituatie wel veilig is voor de jongere en de omgeving, waardoor er meer risico is op incidenten.

Het toezicht op de jongeren is wel voldoende geregeld en de jongeren voelen zich veilig.

### **Aanbevelingen**

- Zorg er binnen twee weken voor dat de interne correctieplaatsing niet langer wordt toegepast; zonder jongeren niet langer langdurig af als sanctiemaatregel en ontzeg hen geen onderwijs gedurende deze periode.
- Zorg er binnen twee weken voor dat niet langer twee inval-pedagogisch medewerkers tegelijk op een groep staan.
- Zorg er binnen 3 maanden voor dat alle tien de indicatoren operationeel zijn.

De Inspectie Jeugdzorg wil binnen twee weken een inhoudelijke reactie ontvangen op de eerste twee aanbevelingen. Verder wil de inspectie binnen een maand een plan van aanpak ontvangen waarin de instelling beschrijft hoe zij zorgt dat binnen 3 maanden alle indicatoren operationeel zijn. De inspectie zal het plan beoordelen op volledigheid, realisme en ambitie. Dat wil zeggen dat de inspectie nagaat of het plan aansluit op de tekortkomingen die de inspectie heeft geconstateerd en of het voldoende urgentie toont om de noodzakelijke verbeteringen aan te brengen.



## **Bijlage 1          Reactie van de instelling op het concept- rapport**

---

De Inspectie Jeugdzorg heeft de conceptversie van het onderhavige rapport ter controle op feitelijke onjuistheden aan de instelling voorgelegd. Paljas Plus Tender heeft al voordat het rapport is vastgesteld de eerste twee aanbevelingen uitgevoerd. Ook heeft de instelling een plan van aanpak opgesteld om ervoor te zorgen dat alle indicatoren operationeel zijn binnen drie maanden. De inspectie heeft geoordeeld dat het plan van aanpak voldoende beantwoordt aan de verwachtingen van de inspectie. Dat wil zeggen dat het plan aansluit op de tekortkomingen die de inspectie heeft geconstateerd en dat het voldoende urgentie toont om de noodzakelijke verbeteringen aan te brengen.



## Bijlage 2      Beoordelingskader

*Heeft de instelling de rechtpositie en de veiligheid van jongeren in de praktijk voldoende geregeld?*

| <i>Indicator</i>   | <i>Operationeel</i>  |
|--|--|
| Vrijheidsbeperkende maatregelen: welke                             | De medewerkers weten welke maatregelen mogen worden toegepast en handelen overeenkomstig.  |
| Vrijheidsbeperkende maatregelen: wanneer                           | Medewerkers weten wanneer de maatregelen mogen worden toegepast en handelen overeenkomstig.  |
| Vrijheidsbeperkende maatregelen: wie                               | Medewerkers weten wie de maatregelen mag toepassen en handelen overeenkomstig.   |
| Vrijheidsbeperkende maatregelen: hoe                               | Medewerkers weten hoe (volgens welke procedures) zij dienen te handelen bij maatregelen en noodsituaties en handelen overeenkomstig.   |
| Vrijheidsbeperkende maatregelen: instemming gedragswetenschapper   | Medewerkers weten dat de instemming van de gedragswetenschapper nodig is en hoe en in welke vorm deze verkregen moet worden.<br>Zij passen geen maatregelen toe zonder deze instemming.  |
| Vrijheidsbeperkende maatregelen: maatregelen specifiek per jongere | De gedragswetenschapper zorgt ervoor dat hij steeds betrokken is bij beoordeling en instemming.<br>Medewerkers weten dat ieder behandelplan specifieke maatregelen benoemt.<br>Zij noemen per behandelplan specifieke maatregelen en passen alleen deze maatregelen toe wanneer er maatregelen nodig zijn.<br>Zij informeren de jongeren hierover.                               |
| Vrijheidsbeperkende maatregelen: Training en instructie            | <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Voorkomen: Medewerkers weten hoe zij moeten werken aan het voorkómen van incidenten en handelen daarnaar</li> <li>2. Toepassen: Medewerkers zijn getraind en geïnstrueerd in het toepassen van maatregelen.</li> <li>3. Nazorg: Medewerkers weten dat en welke nazorg zij bij incidenten moeten geven en handelen daarnaar.</li> </ol> |
| Begeleiding en toezicht: inhoud en wanneer                         | Medewerkers weten wat begeleiding en toezicht inhoudt en wanneer er begeleiding en toezicht is en handelen daarnaar.   |
| Risicotaxatie  | Medewerkers taxeren de risico's rond verlov en buitenactiviteiten. Zij doen dat structureel met behulp van een instrument.   |
| Toegang tot klachtregeling/ vertrouwenspersoon                     | Medewerkers weten dat en hoe jongeren rechtstreeks toegang hebben tot de klachtencommissie en de vertrouwenspersoon, informeren de jongeren hierover zo nodig en stellen hen hiertoe in staat.   |